

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2009. gada 6. oktobrī (*)

Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Pamatlēmums 2002/584/TI – Eiropas apcietināšanas orderis un nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – 4. panta 6. punkts – Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildes pamats – Ieviešana valsts tiesībās – Apcietinātais, kurš ir izsniegšanas dalībvalsts pilsonis – Eiropas apcietināšanas ordera neizpilde izpildes dalībvalstī, uz kuru attiecas piecu gadu dzīvesvietas tās teritorijā nosacījums – EKL 12. pants

Lieta C-123/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LES 35. pantam un EKL 234. pantam, ko *Rechtbank Amsterdam* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 28. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 21. martā, tiesvedībā par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš ir izdots attiecībā uz

Dominic Wolzenburg.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents),

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā iesniedzējtiesas 2008. gada 17. marta pieteikumu, kurš Tiesā ir reģistrēts 2008. gada 21. martā, lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot paātrinātu procesu atbilstoši Reglamenta 104.a pantam,

ņemot vērā Tiesas trešās palātas 2008. gada 2. aprīļa lēmumu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu paātrinātu procesu nepiemērot,

ņemot vērā rakstveida procesu atbilstoši Reglamenta 104.b panta 2. punkta piektajai daļai un 2009. gada 17. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Volcenburga* [*Wolzenburg*] vārdā – D. Vīrsuums [*D. Wiersum*] un J. van der Pute [*J. van der Putte*], *advocaten*,

– Nīderlandes valdības vārdā – K. Viselsa [*C. Wissels*] un M. Norts [*M. Noort*], pārstāvji,

- Dānijas valdības vārdā – K. Pilgārds Singlersens [*C. Pilgaard Zinglersen*], pārstāvis,
- Vācijas valdības vārdā – M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Kempere [*J. Kemper*], pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. K. Niolē [*J.-C. Niollet*], pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – E. Rīdls [*E. Riedl*] un T. Filepa [*T. Fülöp*], pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – M. Dovgelevičs [*M. Dowgielewicz*], pārstāvis,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā – S. Grīnheida [*S. Grünheid*] un R. Trousterss [*R. Troosters*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2009. gada 24. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 1. lpp.) 4. panta 6. punktu un EKL 12. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā par *Staatsanwaltschaft Aachen* (Āhenes Prokuratūra, turpmāk tekstā – “izsniegšanas tiesu iestāde Vācijā”) 2006. gada 13. jūlijā izdotā Eiropas apcietināšanas ordera pret Vācijas pilsoni Volcenburgu izpildi, ko veic *Internationale Rechtshulpkamer du Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas Tiesas Starptautiskās sadarbības palāta, turpmāk tekstā – “izpildes tiesu iestāde Nīderlandē”).

Atbilstošās tiesību normas

LES VI sadaļa

3 No 1999. gada 1. maija *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* publicētās informācijas par Amsterdamas līguma spēkā stāšanās datumu (OV L 114, 56. lpp.) izriet, ka Nīderlandes Karaliste ir pieņēmusi deklarāciju saskaņā ar LES 35. panta 2. punktu, ar kuru tā ir atzinusi Tiesas kompetenci lemt saskaņā ar LES 35. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem noteikumiem.

Pamatlēmums 2002/584/TI

4 Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI preambulas piekto apsvērumu:

“Eiropas Savienībai nospraustais mērķis kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu liek atcelt izdošanu starp dalībvalstīm un to aizstāt ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm. [...] Tradicionālās sadarbības attiecības, kas līdz šim pārsvarā pastāvēja starp

dalībvalstīm, ir jāaizvieto ar sistēmu, kura brīvības, drošības un tiesiskuma telpā paredz brīvu tiesu nolēmumu apriti krimināllietās un kas attiecas gan uz procesuālajiem, gan uz galīgajiem nolēmumiem.”

5 Minētā pamatlēmuma septītajā apsvērumā ir precizēts:

“Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt mērķi aizvietot daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, tad Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts 2. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un 5. pantā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā. [...]”

6 Šī paša pamatlēmuma astotajā apsvērumā ir noteikts:

“Nolēmumiem par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jābūt pakļautiem pietiekamai kontrolei, kas nozīmē, ka dalībvalsts tiesas iestādei, kurā pieprasītā persona ir apcietināta, būs jāpieņem lēmums par tās nodošanu.”

7 Pamatlēmuma 2002/584/TI 1. panta 1. un 2. punktā Eiropas apcietināšanas orderis un tā izpildes pienākums ir definēts šādi:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.”

8 Šī pamatlēmuma 2. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Eiropas apcietināšanas orderi var izsniegt par jau piespriestu sodu, kura ilgums ir vismaz četri mēneši.

9 Šī paša pamatlēmuma 3. pantā ir uzskaitīti trīs “Eiropas apcietināšanas ordera obligātas neizpildīšanas pamati”.

10 Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. pantā ar nosaukumu “Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildīšanas pamats” šie pamati ir noteikti septiņos punktos. Tā 6. punktā šajā sakarā ir noteikts:

“Izpildes dalībvalsts tiesas iestāde [...] atsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu šādos gadījumos:

[..]

6) Ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents un šī valsts apņemas izpildīt spriedumu vai piespiedu līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

11 Šī pamatlēmuma 5. pants ar nosaukumu “Garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos” ir formulēts šādi:

“Izpildes dalībvalsts tiesībās var noteikt, ka izpildes tiesu iestāde izpilda Eiropas apcietināšanas orderi ar šādiem nosacījumiem:

[..]

3. Ja persona, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis tās kriminālvajāšanai, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents, tad nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka personu pēc tās nopratināšanas nogādā atpakaļ izpildes dalībvalstī, lai izciestu brīvības atņemšanas sodu vai piespiedu līdzekli, kas tai piespriests izsniegšanas dalībvalstī.”

12 Šī pamatlēmuma 11. panta ar nosaukumu “Pieprasītās personas tiesības” 1. punktā ir noteikts:

“Kad pieprasīto personu apcietina, kompetentā izpildes tiesu iestāde saskaņā ar savas valsts tiesībām informē personu par Eiropas apcietināšanas orderi un par tā saturu, un arī par iespēju piekrist nodošanai izsniegšanas tiesu iestādei.”

Pamatlēmums 2008/909/TI

13 Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmums 2008/909/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV L 327, 27. lpp.), kurš ir piemērojams *mutatis mutandis* arī Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā minētajiem soda izpildes gadījumiem, saskaņā ar tā 29. pantu dalībvalstīs būtu jāīsteno līdz 2011. gada 5. decembrim.

14 Pamatlēmuma 2008/909/TI 3. panta 1. punktā ir precizēts, ka tā mērķis ir izstrādāt noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstij jāatzīst spriedums un jāizpilda sods, lai sekmētu notiesātās personas sociālo rehabilitāciju.

15 Minētā pamatlēmuma 4. panta 7. punkta a) apakšpunktā ir ietverts fakultatīvs noteikums, kurš ļauj dalībvalsts kompetentai iestādei nodot spriedumu izpildes dalībvalstij, ja notiesātā persona tur dzīvo un ir vismaz piecus gadus nepārtraukti likumīgi uzturējusies.

Direktīva 2004/38/EK

16 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., precizējumi – OV 2004, L 229, 35. lpp.; OV 2005, L 197, 34. lpp., un OV 2007, L 204, 28. lpp.), preambulas septiņpadsmitajā apsvērumā ir noteikts:

“Pastāvīgas uzturēšanās tiesību piešķiršana Savienības pilsoņiem, kas izvēlējušies ilgstoši apmesties tajā, stiprina Savienības pilsonības izjūtu, turklāt tā ir viens no galvenajiem faktoriem, kas veicina sociālo kohēziju, kura ir viens no Savienības pamatmērķiem. Tādēļ visiem Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kas piecus gadus pastāvīgi uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar šajā direktīvā minētajiem nosacījumiem un kas nav bijuši izraidīti, būtu jāparedz pastāvīgas uzturēšanās tiesības.”

17 Šīs direktīvas 16. panta 1. punktā ir noteikts:

“Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, ir tiesības pastāvīgi uzturēties šajā valstī. [...]”

18 Šīs pašas direktīvas 19. panta 1. punktā ir noteikts:

“Saņemot pieteikumu, dalībvalstis, pārliecinājušās par uzturēšanās ilgumu, Savienības pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgas uzturēšanās tiesības, izsniedz dokumentu, ar ko apliecina pastāvīgu uzturēšanos.”

Valsts tiesības

19 Ar 2004. gada 29. aprīļa *Overleveringswet* (Likums par personu izdošanu, (*Staatsblad* 2004, Nr. 195; turpmāk tekstā – “*OLW*”) 6. pantu Nīderlandes tiesību sistēmā ir transponēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts un 5. panta 3. punkts.

20 *OLW* 6. panta 1.–3. punkts attiecas uz Nīderlandes pilsoņiem. Ja šī panta 1. punktā transponēts minētā pamatlēmuma 5. panta 3. punkts, tad 2. un 3. punktā transponēts tā 4. panta 6. punkts. Šajos pēdējos punktos ir noteikts:

“2. Nīderlandes pilsoņa nodošana nav atļauta, ja šī nodošana tiek pieprasīta, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kas viņam piespriests ar galīgu tiesas spriedumu.

3. Nodošanas atteikuma gadījumā, ja tas ir pamatots tikai ar 2. punkta noteikumiem, prokuratūra paziņo tiesu iestādei, kas pasludinājusi spriedumu, ka ir gatava izpildīt spriedumu saskaņā ar procedūru, kas paredzēta 1983. gada 21. marta Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai 11. pantā vai citā piemērojamā līgumā.”

21 *OLW* 6. panta 5. punktā, kas attiecas uz personām, kuras ir nevis Nīderlandes, bet citas dalībvalsts vai trešās valsts pilsones, ir noteikts:

“Šā panta 1.–4. punkts ir piemērojams arī ārvalstniekam, kam ir beztermiņa uzturēšanās atļauja, ciktāl Nīderlandē pret viņu var tikt veikta kriminālvajāšana par nodarījumiem, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā, un ciktāl attiecībā uz viņu var paredzēt, ka viņš nezaudēs uzturēšanās Nīderlandē tiesības soda vai līdzekļa, kas tam tiks piemērots pēc nodošanas, dēļ.”

22 No 2000. gada 23. novembra *Vreemdelingenwet* (Likums par ārvalstniekiem, *Staatsblad* 2000, Nr. 495; turpmāk tekstā – “*Vw*”) 8. panta e) punkta izriet, ka ārvalstniekam ir tiesības likumīgi uzturēties Nīderlandē kā Kopienas pilsonim tikai tad,

ja viņa uzturēšanās ir balstīta uz noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar EK līgumu vai 1992. gada 2. maija Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.).

23 *Vw* 9. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, ja ārvalstnieks pastāvīgi uzturas valstī atbilstoši 8. panta e) punktam un ja tas ir Kopienas pilsonis, Nīderlandes Tieslietu ministrs viņam izdod dokumentu, kas apliecina šīs uzturēšanās likumību, ja tas ir ieguvis pastāvīgās uzturēšanās tiesības Direktīvas 2004/38 16. panta izpratnē.

24 No *Vw* 20. panta ar nosaukumu “Beztermiņa uzturēšanās atļauja” 1. punkta izriet, ka Nīderlandes Tieslietu ministra kompetencē ir piešķirt beztermiņa uzturēšanās atļauju.

25 *Vw* 21. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka pieteikumu beztermiņa uzturēšanās atļaujai šī likuma 20. panta izpratnē var noraidīt tikai tad, ja ārvalstnieks tieši pirms pieteikuma iesniegšanas piecus gadus nav likumīgi nepārtraukti uzturējies [šajā valstī] šī paša likuma 8. panta izpratnē.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

26 Ar 2002. gada spriedumiem divas Vācijas tiesas piesprieda Volcenburgam divus nosacītus brīvības atņemšanas sodus par vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu 2001. gadā, īpaši par marihuānas ieviešanu Vācijā.

27 Ar 2003. gada 27. martā pieņemto spriedumu, apvienojot sodus (*Gesamtstrafenbeschluss*), *Amtsgericht Aachen* (Āhenes Pirmās instances tiesa, Vācija) pārveidoja šos divus sodus vienā nosacītā brīvības atņemšanas sodā viena gada un deviņu mēnešu garumā.

28 Volcenburgs iebrauca Nīderlandē 2005. gada jūnija sākumā. Tur viņš dzīvo dzīvoklī Venlo [*Venlo*], pamatojoties uz īres līgumu, kas ir noslēgts viņa un viņa laulātās vārdā.

29 Ar 2005. gada 5. jūlija spriedumu *Amtsgericht Plettenberg* (Plettenbergas Pirmās instances tiesa, Vācija) atsauc 2003. gadā noteiktā nosacītā apvienotā soda izpildi, jo Volcenburgs pārkāpa nosacījumus, kas noteikti šādai soda izpildei.

30 2006. gada 13. jūlijā izsniegšanas tiesu iestāde Vācijā izdeva Eiropas apcietināšanas orderi par Volcenburga apcietināšanu.

31 2006. gada 17. jūlijā šī iestāde iekļāva Volcenburga vārdu Šengenas Informācijas sistēmā (SIS), lai tiktu izpildīts viņa brīvības atņemšanas sods, kurš bija kļuvis galīgs.

32 2006. gada 1. augustā, pamatojoties uz šo ziņojumu SIS, Volcenburgs tika apcietināts un turēts iepriekšējā apcietinājumā Nīderlandē.

33 2006. gada 3. augustā izsniegšanas tiesu iestāde Vācijā nosūtīja izpildes tiesu iestādei Nīderlandē Eiropas apcietināšanas orderi, kas bija izdots 2006. gada 13. jūlijā, pieprasot izdot Volcenburgu viena gada un deviņu mēnešu brīvības atņemšanas soda, kas tam ticis piespriests, izciešanai.

34 2006. gada 20. septembrī Volcenburgs vērsās Nīderlandes Imigrācijas un naturalizācijas dienestā, lai reģistrētos kā Eiropas Savienības pilsonis Nīderlandē.

35 Pirms prakses projekta uzsākšanas 2008. gada septembrī Volcenburgam bija algots darbs Nīderlandē no 2005. gada pēdējā ceturkšņa.

36 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Volcenburgs nav piekritis, ka izpildes tiesu iestāde Nīderlandē viņu nodod izsniegšanas tiesu iestādei Vācijā atbilstoši *OLW* paredzētajai saīsinātajai procedūrai.

37 Iesniedzējtiesa norāda, ka pret Volcenburgu izdotā Eiropas apcietināšanas ordera pamatā esošie fakti ir sodāms nodarījums arī Nīderlandes tiesībās un ka šī persona nezaudē savas uzturēšanās tiesības Nīderlandē to pārkāpumu dēļ, par kuriem viņš ir sodīts Vācijā.

38 Minētā tiesa arī norāda, ka Volcenburgs neatbilst nosacījumiem, kas ir vajadzīgi, lai saņemtu beztermiņa uzturēšanās atļauju Nīderlandes teritorijā, jo viņš nav Nīderlandē dzīvojis nepārtraukti piecus gadus, turklāt Savienības pilsoņi, kuri likumīgi dzīvo dalībvalstī atbilstoši Kopienas tiesībām, ne vienmēr izvēlas pieprasīt šādu atļauju.

39 Šajos apstākļos *Rechtbank Amsterdam* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

“1) Vai personas, kas uzturas vai ir rezidentes izpildes dalībvalstī Pamatlēmuma [2002/584] 4. panta 6. punkta izpratnē, ir personas, kas ir nevis izpildes dalībvalsts, bet gan citas dalībvalsts pilsoņi un, pamatojoties uz EKL 18. panta 1. punktu, likumīgi uzturas izpildes dalībvalstī, lai arī kāds būtu šīs likumīgās uzturēšanās ilgums?

2) a) Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde – vai pirmajā jautājumā minētie jēdzieni ir jāinterpretē tādējādi, ka tie attiecas uz personām, kuras ir nevis izpildes dalībvalsts, bet gan citas dalībvalsts pilsoņi un kuras pirms apcietināšanas saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi uz EKL 18. panta 1. punkta pamata ir likumīgi uzturējušās izpildes dalībvalstī vismaz kādu noteiktu laiku?

b) Ja uz otrā jautājuma a) punktu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, kādi nosacījumi var tikt paredzēti attiecībā uz likumīgas uzturēšanās laiku?

3) Ja uz otrā jautājuma a) punktu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai izpildes dalībvalsts papildus prasībai par likumīgas uzturēšanās ilgumu var paredzēt tādu administratīvu nosacījumu kā beztermiņa uzturēšanās atļaujas saņemšana?

4) Vai valsts pasākums, kas paredz nosacījumus, kuros izpildes tiesu iestāde atsakās izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots brīvības atņemšanas soda izpildei, ietilpst EK līguma piemērošanas (pēc būtības) jomā?

5) Vai, ņemot vērā, ka

– *OLW* 6. panta 2. un 5. punktā iekļauti noteikumi, kas ir vienādi piemērojami Nīderlandes pilsoņiem un personām, kuras nav Nīderlandes pilsoņi, bet kurām ir Nīderlandes beztermiņa uzturēšanās atļauja,

un

– šo noteikumu dēļ attiecībā uz šīm personu grupām ir jāatsaka izdošana, ja Eiropas apcietināšanas orderis attiecas uz galīga brīvības atņemšanas soda izpildi,

OLW 6. panta 2. un 5. punkts rada EKL 12. pantā aizliegtu diskrimināciju, jo vienādu noteikumu piemērošana neattiecas uz citu dalībvalstu pilsoņiem, kuriem ir uzturēšanās tiesības, pamatojoties uz EKL 18. panta 1. punktu, un kuri nezaudē šīs tiesības piespriedtā galīgā brīvības atņemšanas soda dēļ, bet kuriem nav Nīderlandes beztermiņa uzturēšanās atļaujas?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

40 Vispirms ir jāatgādina, kā izriet no šā sprieduma 3. punkta, ka saskaņā ar LES 35. pantu Tiesa vajadzības gadījumā ir kompetenta spriest par Pamatlēmuma 2002/584 interpretāciju.

41 Otrkārt, jāprecizē, ka no pamatlēmuma 32. panta izriet, ka lūgumiem, kas attiecas uz apstākļiem, kuri, tāpat kā pamata lietā izskatāmie, radušies pirms 2004. gada 1. janvāra, tas ir piemērojams ar nosacījumu, ka izpildes dalībvalsts nav pieņēmusi deklarāciju, norādot, ka šādus lūgumus tā izskatīs atbilstoši izdošanas sistēmai, kas bija piemērojama pirms šī datuma. Nav strīda, ka Nīderlandes Karaliste šādu deklarāciju nav pieņēmusi.

Par ceturto jautājumu

42 Ar savu ceturto jautājumu, kurš ir jāaplūko vispirms, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalsts pilsonim, kurš likumīgi dzīvo citā dalībvalstī, ir tiesības atsaukties uz EKL 12. panta pirmo daļu, apstrīdot valsts tiesību aktus, piemēram, *OLW*, kuros ir noteikti nosacījumi, pie kuriem tiesu iestāde var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kurš ir izdots brīvības atņemšanas soda izpildei.

43 Saistībā ar to ir jākonstatē, ka, lai gan EKL 12. panta pirmajā daļā ir aizliegta EK līguma piemērošanas jomā, ievērojot tā īpašos nosacījumus, diskriminācija pilsonības dēļ, Pamatlēmums 2002/584 ir pieņemts uz LES pamata, nevis uz EK līguma pamata.

44 Tomēr no šī konstatējuma nevar secināt, ka dalībvalsts pieņemtiem noteikumiem nolūkā īstenot aktu, uz kuru attiecas LES, nav piemērojama to likumības pārbaude no Kopienu tiesību viedokļa.

45 Dalībvalstis, izpildot šo pamatlēmumu, nevar pārkāpt Kopienu tiesības, it īpaši EK līguma noteikumus par Savienības pilsoņiem atzīto pārvietošanās un uzturēšanās brīvību dalībvalstu teritorijās.

46 Šajā lietā ir jākonstatē, ka uz tādas personas situāciju, kādā ir Volcenburgs, attiecas Savienības pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalsts teritorijā un tārad tai ir piemērojams EK līgums. Pārceļoties uz dzīvi Nīderlandē, viņš ir izmantojis tiesības, kas EKL 18. panta 1. punktā paredzētas visiem Savienības pilsoņiem – tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citas dalībvalsts teritorijā, kuras pilsonis tas nav.

47 Tātad uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka dalībvalsts pilsonim, kurš likumīgi dzīvo citā dalībvalstī, ir tiesības atsaukties uz EKL 12. panta pirmo daļu, lai apstrīdētu valsts tiesību aktus, piemēram, *OLW*, ar kuriem tiek noteikti nosacījumi, pie kuriem kompetentā tiesu iestāde var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas ir izsniegts nolūkā izpildīt brīvības atņemšanas sodu.

Par trešo jautājumu

48 Ar savu trešo jautājumu, kurš jāaplūko kā otrais, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts var uz Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvās neizpildes pamatu, kas ir paredzēts šajā noteikumā, attiecināt ne tikai nosacījumu par dzīves vietas ilgumu šajā valstī, bet arī citas papildu administratīvās prasības, piemēram, beztermiņa uzturēšanās atļaujas esamību.

49 Šajā sakarā Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punktā ir skaidri paredzēts, ka Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, ir tiesības pastāvīgi uzturēties šajā valstī.

50 Minētās direktīvas 19. pantā nav noteikts pienākums Savienības pilsoņiem, kas nav ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās tiesības citas dalībvalsts teritorijā atbilstoši šīs pašas direktīvas 16. pantam, saņemt beztermiņa uzturēšanās atļauju.

51 Minētie nosacījumi attiecībā uz Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, paredz tikai to, ka pēc to pieprasījuma ir jāizsniedz dokuments, kurš apliecina viņu uzturēšanos, nenosakot šādu formalitāti par pienākumu. Šādam dokumentam ir paziņojuma un pierādījuma vērtība, bet tam nevar būt saturiska vērtība (šajā sakarā skat. 1998. gada 12. maija spriedumu lietā C-85/96 *Martínez Sala*, *Recueil*, I-2691. lpp., 53. punkts).

52 No tā izriet, ka administratīva papildprasība, piemēram, beztermiņa uzturēšanās atļauja *Vw* 21. panta izpratnē, nevar, ja runa ir par Savienības pilsoņiem, būt iepriekšējs nosacījums Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvās neizpildes pamatam, kurš ir noteikts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā.

53 Līdz ar to uz trešo jautājumu ir jāatbild tā, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja runa ir par Savienības pilsoni, izpildes dalībvalsts papildus nosacījumam par uzturēšanās ilgumu šajā valstī uz Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvās neizpildes pamatu, kas ir paredzēti šajā noteikumā, piemērošanu nevar attiecināt administratīvās papildprasības, piemēram, beztermiņa uzturēšanās atļaujas esamību.

Par piekto jautājumu

54 Ņemot vērā atbildi, kas ir sniegta uz trešo jautājumu, jāuzskata, ka iesniedzējtiesa jautā, vai EKL 12. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj izpildes dalībvalsts tiesību aktus, kuros, izpildot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu, tiek noteikts pienākums šīs dalībvalsts kompetentajām tiesu iestādēm atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kurš ir izsniegts attiecībā uz vienu no tās pilsoņiem, lai gan šādam atteikumam, ja runa ir par citas dalībvalsts pilsoni, kuram ir uzturēšanās

tiesības atbilstoši EKL 18. panta 1. punktam, tiek piemērots nosacījums, lai pieprasītā persona būtu likumīgi nepārtraukti uzturējusies piecus gadus šīs izpildes dalībvalsts teritorijā.

55 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāizsaka dažas piezīmes par ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviesto nodošanas sistēmu, it īpaši par tā 4. panta 6. punktu.

56 Īpaši no minētā pamatlēmuma 1. panta 1. un 2. punkta, kā arī no tā piektā un septītajā apsvēruma izriet, ka tā mērķis ir aizstāt daudzpusējas izdošanas starp dalībvalstīm sistēmu ar sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātās vai aizdomās turētās personas nodod starp tiesu iestādēm spriedumu izpildei vai kriminālvajāšanas veikšanai un kas balstīta uz savstarpējās atzīšanas principu (skat. 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-66/08 *Kozłowski*, Krājums, I-6041. lpp., 31. punkts).

57 Savstarpējās atzīšanas princips, kurš ir Pamatlēmuma 2002/584 sistēmas pamats, atbilstoši minētā lēmuma 1. panta 2. punktam nozīmē, ka dalībvalstīm principā ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis. Ārpus obligātās neizpildes, kas ir paredzēta šī paša pamatlēmuma 3. pantā, dalībvalstis var atteikties izpildīt šo orderi tikai tā 4. pantā uzskaitītajos gadījumos (skat. 2008. gada 1. decembra spriedumu lietā C-388/08 PPU, *Leymann un Pustovarov*, Krājums, I-8993. lpp., 51. punkts).

58 No tā izriet, ka valsts likumdevējs, kurš atbilstoši pamatlēmuma 4. pantā tam piešķirtajām iespējām izvēlas ierobežot situācijas, kurās tā valsts izpildes tiesu iestādes var atteikties pieprasīto personu izdot, tikai pastiprina nodošanas sistēmu, kura ieviesta ar šo pamatlēmumu, lai nodrošinātu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

59 Ierobežojot situācijas, kurās izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, šādi tiesību akti tikai atvieglo pieprasītās personas nodošanu saskaņā ar divpusējās atzīšanas principu, kurš ir noteikts Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punktā, kas ir būtiska, ar šo lēmumu ieviesta norma.

60 Attiecībā uz šo būtisko normu pamatlēmuma 4. pantā ir noteikti Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildes iemesli, atsaucoties uz kuriem, izpildes dalībvalsts var pamatot tās kompetentās iestādes atteikumu izpildīt šādu orderi.

61 Izpildot Pamatlēmuma 2002/584 4. pantu, it īpaši tā 6. punktu, kurš ir norādīts lēmumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, dalībvalstīm noteikti ir zināma rīcības brīvība.

62 Šajā sakarā ir jāuzsver, ka, ja Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā, kā arī tā 5. panta 3. punktā noteiktā fakultatīvas neizpildes pamata mērķis ir ļaut izpildes tiesu iestādei piešķirt īpašu nozīmi iespējai palielināt pieprasītās personas iespējas reintegrēties sabiedrībā pēc uzliktā soda beigām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kozłowski*, 45. punkts), šāds mērķis, lai arī cik tas būtu svarīgs, nevar novērst, ka dalībvalstis, izpildot šo pamatlēmumu, atbilstoši tā 1. panta 2. punktā norādītās būtiskās normas nozīmei ierobežo situācijas, kurās būtu iespējams atteikt personas, uz kuru attiecas minētā 4. panta 6. punkts, izdošanu.

63 Tālāk, runājot par jautājumu, vai nepārtrauktu piecu gadu uzturēšanās nosacījums, kā tas paredzēts valsts tiesību aktos pamata lietā, ir pretējs nediskriminācijas pilsonības dēļ principam, jāatgādina, ka šis princips pieprasa, lai līdzīgas situācijas netiktu

aplūkotas atšķirīgi un dažādas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamatojuma (it īpaši skat. 2007. gada 3. maija spriedumu lietā C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Krājums, I-3633. lpp., 56. punkts).

64 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka var atteikties izdot izdevējai tiesu iestādei Nīderlandes pilsoni, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kas viņam piespriests ar nepārsūdzamu tiesas spriedumu, bet attiecībā uz citu dalībvalstu pilsoni, kas nav Nīderlandes pilsonis, to var atteikt pie nosacījuma, ka viņš Nīderlandē ir likumīgi nepārtraukti dzīvojis piecus gadus. Tātad ir jāaplūko, vai atšķirīga attieksme pret citu dalībvalstu pilsoņiem ir objektīvi pamatota.

65 Šajā sakarā Nīderlandes valdība norāda, ka, tā kā personu, kas nav Nīderlandes Karalistes pilsoņi, nodošanas prakse ir diezgan jauna attiecībā uz to norādītajiem argumentiem, lai pierādītu saiknes pastāvēšanu ar Nīderlandes sabiedrību, valsts likumdevējs *OLW* 6. panta 2.–5. punktā ir vēlējies konkrētā veidā, nosakot objektīvus kritērijus, izteikt prasību, ka personai ir jāuzturas ilglaicīgi.

66 Pēc šīs pašas valdības uzskata, dalībvalstij, izmantojot prasību par uzturēšanās ilgumu vismaz piecu gadu garumā, ir atļauts nodrošināt, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde tiek atteikta tikai tad, ja tas ir izdots par pieprasītām personām, kurām ir reāli nākotnes plāni Nīderlandē. Tādējādi ir likumīgi pieprasīt šādas saiknes pastāvēšanu starp pieprasīto personu un sabiedrību, kurā tā vēlas integrēties pēc soda izciešanas.

67 Jāuzsver, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā noteiktais fakultatīvā neizpildes pamata mērķis, kā tas jau tika izklāstīts šī sprieduma 62. punktā, ir cita starpā piešķirt īpašu nozīmi iespējai palielināt pieprasītās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc tai piespriestā soda izciešanas. Tātad izpildes dalībvalstij ir atļauts ievērot šo mērķi tikai attiecībā uz tām personām, kuras ir pierādījušas konkrētu integrācijas pakāpi minētās dalībvalsts sabiedrībā.

68 Šajā gadījumā, pirmkārt, vienīgi pilsonības nosacījumu saviem pilsoņiem un, otrkārt, uzturēšanās nepārtrauktu piecu gadu garumā nosacījumu citu dalībvalstu pilsoņiem var uzskatīt par tādiem, ar kuriem tiek garantēts, ka pieprasītā persona ir pietiekami integrējusies izpildes dalībvalstī. Savukārt Kopienas pilsonim, kuram nav izpildes dalībvalsts pilsonības un kurš neuzturas nepārtraukti šīs valsts teritorijā konkrētu laika posmu, parasti ir ciešāka saikne ar savu izcelsmes dalībvalsti, nevis ar izpildes dalībvalsts sabiedrību.

69 No Kopienas tiesību viedokļa atšķirīgās attieksmes pamatojums, kas ir paredzēts Nīderlandes tiesību aktos, vēl pieprasa, lai tas būtu samērīgs ar valsts tiesībās noteikto leģitīmo mērķi. Tas nevar būt plašāks, nekā vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai (it īpaši skat. 2008. gada 18. novembra spriedumu lietā C-158/07 *Förster*, Krājums, I-8507. lpp., 53. punkts).

70 Šajā sakarā var uzskatīt, ka norma, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas orderis netiek izpildīts attiecībā uz valsts pilsoni, nešķiet pārmērīga. Tādam pilsonim ar savu izcelsmes valsti ir dabiska saikne, kas garantē tā sociālo integrāciju pēc tam piespriestā soda izciešanas. Turklāt nosacījums par nepārtrauktu uzturēšanos piecu gadu garumā citu dalībvalstu pilsoņiem arī nav uzskatāms par pārmērīgu, it īpaši ņemot vērā prasības, lai nodrošinātu personu, kas nav valsts pilsoņi, integrāciju izpildes dalībvalstī.

71 Šajā sakarā jānorāda, kā to dara Nīderlandes un Austrijas valdības, ka šis nosacījums par nepārtrauktu piecu gadu uzturēšanos, kā izriet no Direktīvas 2004/38 septiņpadsmitā apsvēruma un 16. panta, tika noteikts kā tāds laika periods, pēc kura Savienības pilsoņi varētu iegūt pastāvīgās uzturēšanās tiesības uzņēmējas valsts teritorijā.

72 Turklāt jāatgādina, ka, lai gan Pamatlēmums 2008/909 nav piemērojams pamata lietā, tā 4. panta 7. punkta a) apakšpunkta kontekstā dalībvalstīm ir atļauts atvieglot sprieduma nodošanu, ja notiesātā persona dzīvo un likumīgi nepārtrauktus piecus gadus uzturas izpildes dalībvalsts teritorijā un tajā tiek saglabātas viņas pastāvīgās uzturēšanās tiesības.

73 Tādējādi ir svarīgi konstatēt, ka nosacījums par nepārtrauktu uzturēšanos piecu gadu garumā, kā tas paredzēts valsts tiesību aktos pamata lietā, nepārsniedz nepieciešamo, lai sasniegtu mērķi nodrošināt pieprasīto personu, kas ir citu dalībvalstu pilsoņi, konkrētu integrācijas pakāpi izpildes dalībvalstī.

74 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 12. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā atļauj izpildes dalībvalsts tiesību aktos noteikt, ka šis valsts par izpildi atbildīgās tiesu iestādes var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots pret vienu no tās pilsoņiem, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, lai gan šāda atteikšanās, ja runa ir par citas dalībvalsts pilsoni, kuram ir uzturēšanās tiesības atbilstoši EKL 18. panta 1. punktam, tiek pakļauta nosacījumam, ka šis pilsonis ir likumīgi uzturējies nepārtrauktus piecus gadus minētās izpildes dalībvalsts teritorijā.

Par pirmo un otro jautājumu

75 Ar savu pirmo un otro jautājumu, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, kādam ir jābūt citu dalībvalstu pilsoņu, uz kuriem attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, uzturēšanās ilgumam izpildes dalībvalstī, lai tiem varētu piemērot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu.

76 Jāatgādina, ka, ja dalībvalstij ir jāīsteno šis 4. panta 6. punkts, bet tā nedrīkst noteikt īpašus nosacījumus šīs normas piemērošanai, tad izpildes tiesu iestādei ir jāveic vispārīgs novērtējums, lai vispirms noteiktu, vai uz attiecīgo personu attiecas šis noteikums. Atsevišķs apstāklis, kas raksturo attiecīgo personu, piemēram, tā uzturēšanās ilgums attiecīgajā dalībvalstī, principā nav noteicošs (šajā nozīmē skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kozłowski*, 49. punkts).

77 Runājot par pamata lietu, kurā nav strīda par to, ka Eiropas apcietināšanas orderis netiks izpildīts tikai tad, ja pieprasītā persona, kas ir citas dalībvalsts pilsone, būs vismaz piecus gadus uzturējusies izpildes dalībvalsts teritorijā, atbilde uz minētajiem prejudiciālajiem jautājumiem vairs nav pamatojama ar to vien, ka nosacījums par uzturēšanās ilgumu balstās uz attiecīgās dalībvalsts rīcības brīvības, kura tai piešķirta Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā, izmantošanu, kas jāuzskata par saderīgu ar EKL 12. pantu.

78 Šajā sakarā no atbildes uz piekto jautājumu izriet, ka EKL 12. pants atļauj izpildes dalībvalsts tiesībās noteikt nosacījumu, saskaņā ar kuru pieprasītajām personām

– citas dalībvalsts pilsonēm – ir jāuzturas piecus gadus pirmās dalībvalsts teritorijā, lai tās izpildes tiesu iestādes atteiktos viņas izdot, pamatojoties uz minētā pamatlēmuma 4. panta 6. punktu.

79 Šādos apstākļos uz pirmajiem diviem prejudiciālajiem jautājumiem nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

80 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **dalībvalsts pilsonim, kurš likumīgi dzīvo citā dalībvalstī, ir tiesības atsaukties uz EKL 12. panta pirmo daļu, lai apstrīdētu valsts tiesību aktus, piemēram, 2004. gada 29. aprīļa Likumu par personu izdošanu (*Overleveringswet*), ar kuriem tiek noteikti nosacījumi, ar kādiem kompetentā tiesu iestāde var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas ir izsniegts nolūkā izpildīt brīvības atņemšanas sodu;**
- 2) **Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja runa ir par Savienības pilsoni, izpildes dalībvalsts papildus nosacījumam par uzturēšanās ilgumu šajā valstī uz Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvās neizpildes pamatu, kas ir paredzēti šajā noteikumā, piemērošanu nevar attiecināt administratīvas papildprasības, piemēram, beztermiņa uzturēšanās atļaujas esamību;**
- 3) **EKL 12. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā atļauj izpildes dalībvalsts tiesību aktos noteikt, ka šis valsts par izpildi atbildīgās tiesu iestādes var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi par vienu no tās pilsoņiem, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, lai gan šāda atteikšanās, ja runa ir par citas dalībvalsts pilsoni, kuram ir uzturēšanās tiesības atbilstoši EKL 18. panta 1. punktam, tiek pakļauta nosacījumam, ka šis pilsonis ir likumīgi uzturējies nepārtrauktus piecus gadus minētās izpildes dalībvalsts teritorijā.**

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – holandiešu.